

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Remissen "Ytterligare steg för att förbättra genomförandet av MKB-direktivet"

Klimat- och näringslivsdepartementets diarienummer KN2023/04664

Yttrande

Länsstyrelsen i Stockholms län tillstyrker att berörda författningar ändras i syfte att förbättra genomförandet av MKB-direktivet.

Länsstyrelsen vill framhålla att de i flera avseenden hade varit önskvärt med ytterligare användning av gränsvärden eller kriterier för avgörande om en betydande miljöpåverkan kan antas. Detta då bedömningen av BMP från fall till fall ofrånkomligen kommer att leda till ökade utredningskostnader för verksamhetsutövare, fördröjningar av många enkla projekt och ärenden som ur miljösynpunkt inte borde vara prioriterade att för myndigheter att lägga resurser på. Länsstyrelsen kommenterar nedan några av de gränsvärden och kriterier som föreslås.

Länsstyrelsen avstyrker förslaget att länsstyrelsens handläggning av en anmälan om vattenverksamhet ska betalas efter särskilt beslut av länsstyrelsen och utgå med 800 kronor för varje hel timmes handläggningstid. Länsstyrelsen anser att en fast avgift för anmälningar av vattenverksamheter är att föredra.

Många av de föreslagna författningsändringarna berör Länsstyrelsen och medför krav på nya arbetssätt och att helt nya tillståndsprövningar ska vid myndigheten. Det handlar bl.a. om de nya kraven att bedöma betydande miljöpåverkan vid anmälda vattenverksamheter inom en viss angiven tid samt de föreslagna tilläggen i 12 kap. MB. Detta medför ofrånkomligen ett behov av ökade resurser för att kunna motsvara de nya krav som ställs på myndigheten.

Länsstyrelsen framför under rubriken övriga synpunkter också andra kommentarer av betydelse för bedömning av förslagen lämplighet.

Länsstyrelsens kommenterar beträffande några av de gränsvärden och kriterier som föreslås för vissa av de föreslagna anmälningsplikterna i promemorian.

Det föreslås nya anmälningspunkter i *förordningen (1998:904) om anmälan för samråd*. Länsstyrelsen anser att i nedanstående fall kan justeringar i form av kriterier och gränsvärden göras för att undanta vissa projekt från kraven på anmälningsplikt, detta utan någon egentlig negativ miljöpåverkan.

Uppförande av en starkströms-luftledning med stöd av nätkoncession för område enligt 2 kap. ellagen (1997:857), föreslagna 1 a § 1., tar inte några stora arealer i anspråk och endast i undantagsfall kommer skogar av större naturvärde att drabbas mer än marginellt. Länsstyrelsen bedömer att en anmälan, när så erfordras, enligt 12 kap 6 § ger tillsynsmyndigheten möjlighet att vid behov förelägga om skyddsåtgärder. Det är tillräckligt för att undvika enstaka mer betydande förluster av värdefull natur som kan uppkomma i sällsyntare fall. Beträffande dessa åtgärder vore det lämpligare med ett gränsvärde som på ett generellt plan fastslår att kortare sträckor inte innebär någon betydande miljöpåverkan.

Gällande anmälningsplikten för anläggning för transport av hetvatten föreslås att hetvattenledningar utanför detaljplanelagda områden med en längd understigande 20 meter inte ska behöva anmälas. Länsstyrelsen anser att ledningar upp till åtminstone 200 meter bör kunna undantas från anmälningsplikt. Detta med anledning av att det i samband med utbyggnad av fjärrvärmenätet i mer tätbebyggda områden kan finnas anledning att knyta samman ledningsnät inom olika detaljplaneområden.

Beträffande anmälningsplikten för nyplantering av skog samt avskogning av mark föreslås anmälningsplikten endast avse områden större än 5 000 kvadratmeter. Länsstyrelsen anser att gränsvärdet bör kunna sättas väsentligt högre än det föreslagna gränsvärdet. Detta gränsvärde motiveras i promemorian med att det används som gräns för skogsvårdslagens anmälningsplikt vid slutavverkning, samt i definitionen för skog i FAO:s statistik. Dessa sammanhang har så vitt länsstyrelsen kan se ingen koppling till frågan om vilken

avskogning som kan innebära betydande miljöpåverkan. Gränsvärde behöver sättas i ljuset av vilket miljöproblem som ändrad markanvändning från skogsbruk till annan markanvändning orsakar. I ett land som Sverige, där skogsbruk är den arealmässigt dominerande markanvändningen, är det dock svårt att se att smärre ändringar i skogsbruksmarkens utbredning skulle riskera att innebära betydande miljöpåverkan. Den befintliga regleringen, med samråd enligt 12 kap 6 § MB, för avverkningar som syftar till ändrad markanvändning bör räcka för ytor upp till exempelvis 10 ha. I sådant samråd fångas naturvårdsmässigt mer värdefulla skogar upp.

Det föreslås bl.a. att en anmälningsplikt för omstrukturering av mark på landsbygden genom ändring av indelningen av mark genom uppförande eller borttagande av avskiljande strukturer, om inte miljöeffekterna endast har ringa betydelse. Mycket av detta är i svensk rätt reglerat genom generella biotopskydd. Från naturvårdssynpunkt sett är det onödigt att ha anmälningsplikt också på sammanslagning där inga restbiotoper av betydelse för biologisk mångfald berörs. Länsstyrelsen föreslår att större dispenser från vissa av de generella biotopskydden, såsom alléer, pilevallar, stenmurar och mindre våtmarker i jordbruksmark (diken) kan användas som gränsvärde för när anmälningsplikt ska råda. Det kan exempelvis röra dispenser omfattande sträckor om mer än 1 km. Detta kanske kan göras genom att införa MKB-direktivets krav i biotopskyddsreglerna eller att överföra vissa generella biotopskydd till anmälningsplikt enligt 12 kap. 12 § MB.

I promemorian föreslås ett undantag från anmälningsplikten för nämnda avskogningsåtgärder, undantaget föreslås för markkabelgator om en yta av maximal tre meters bredd och 20 km längd, således maximalt 6 ha. Med det gränsvärde som föreslås ovan skulle undantaget därmed aldrig aktualiseras. Om regeringen väljer ett lägre gränsvärde där undantaget aktualiseras ifrågasätter Länsstyrelsen varför detta undantag inte ska gälla i vissa riksintressen, områdesskydd mm. Dessa områden har utpekats med olika specifika syfte. I den mån de inkluderar avskogning är det redan reglerat, i övrigt ser Länsstyrelsen inget skäl att undantaget inte ska kunna gälla även i dessa områden. Härutöver är avståndet mellan enskilda träd i mogna skogar ofta väsentligt större än 3 meter. Det bör därför övervägas om så smala ledningsgator alls kan definieras som avskogning. Sannolikt är det vidare mycket sällan det är teknisk möjligt att lägga ner ledningar i skogsmark utan att avverka en gata som är bredare än 3 meter.

Det föreslås anmälningsplikt för uppodling av annan mark än jordbruksmark för produktion av foder, livsmedel eller annan liknande jordbruksproduktion. Med hänsyn till att den senast nedlagda jordbruksmarken sannolikt den som först blir intressant att åter odla upp, bedömer Länsstyrelsen att huvudparten av uppodlingen kommer att ske på mark där återupptaget brukande medför liten miljöpåverkan. Genom att sätta ett gränsvärde för hur länge marken stått obrukad undviks en stor mängd anmälningsärenden utan att man riskerar att missa uppodling med betydande miljöpåverkan. Ett förslag kan vara 25 eller 30 år. I detta sammanhang bör också frågan om vad som ska ses som uppodling behandlas. Genom att fastställa en gräns för vilken före detta åker som fortfarande ska räknas som jordbruksmark och därmed inte omfattas av anmälningsplikten, kan kommande tillämpningen underlättas.

Det föreslås nya anmälningspunkter i *förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter*. Länsstyrelsen anser att i nedanstående fall kan justeringar i form av kriterier och gränsvärden göras för att undanta vissa projekt från kraven på anmälningsplikt, detta utan någon egentlig negativ miljöpåverkan.

Länsstyrelsen anser att det vore önskvärt om de kriterier som i 19 § förordningen om vattenverksamheter anges för avgränsning av anmälningspliktiga vattenverksamheter också kunde ses som kriterier som avgränsar verksamheter som inte kan antas medför en betydande miljöpåverkan. Om inte detta bedöms lämpligt anser Länsstyrelsen att det bör vara möjligt att införa gränsvärden och kriterier beträffande vissa av dessa angivna verksamheter som anger att dessa verksamheter inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Till skillnad från vad som gäller för andra anmälningspliktiga verksamheter och åtgärder, där gränsvärden och kriterier och gränsvärden används på sådant sätt att de utgör grund för undantag från anmälningsplikt, anser Länsstyrelsen att en annan metod bör användas för vattenverksamheter. Detta då Länsstyrelsen utöver att bedöma om anmäld verksamhet är tillståndspliktig med hänsyn till betydande miljöpåverkan, också ska bedöma om verksamheten är tillståndspliktig med hänsyn till påverkan på miljö eller enskilda intressen. Anmälningsplikten bör därför inte inskränkas. I stället bör kriterier och gränsvärden kunna användas för att peka ut vilka anmälningspliktiga verksamheter som inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Sådana undantag bör kunna konstrueras t.ex. avseende verksamheter där

anmälningsplikten är knuten till att en viss yta berörs. Undantagen bör inte omfatta åtgärder som ska utföras inom skyddade områden såsom t.ex. vattenskyddsområden.

Övriga synpunkter

Länsstyrelsen saknar en reglering av ett samråd inför Länsstyrelsens ställningstagande till frågan om betydande miljöpåverkan när det gäller de nya anmälningspliktiga verksamheterna enligt 12 kap. miljöbalken.

Gällande vattenverksamheter önskar Länsstyrelsen att det bör framgå av förslaget att om Länsstyrelsen förelägger verksamhetsutövaren att ansökan om tillstånd, därför att det behövs med hänsyn till verksamhetens påverkan på miljön eller enskilda intressen, behöver Länsstyrelsen inte ta ställning till om verksamheten kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsens förslag motiveras av att det ofta tidigt blir uppenbart att en planerad verksamhet är tillståndspliktig av anförda skäl. Det bör då vara i allas intresse att Länsstyrelsen, utan att behöva förelägga verksamhetsutövaren om kompletteringar, kan avsluta ärendet. Verksamhetsutövaren kan därefter vidta de åtgärder som behövs för att erhålla ett tillstånd.

Undantaget från tillståndsplikt för jordbruksfastigheters husbehovsförbrukning eller värmeförsörjning föreslås begränsas. Länsstyrelsen bedömer dock att undantaget kan begränsas ytterligare. En ytterligare begränsning av volymen vore lämpligt och kompletteras med en maxgräns per år, likt utformningen för ytvattenuttag. Det kunde härutöver vara lämpligt om det kunde övervägas att motivera gränsen utifrån potentiell miljöpåverkan och påverkan på miljökvalitetsnormer för grundvatten. I samband med sådana överväganden kunde också frågan om det lämpliga att knyta anmälningsplikt för grundvattenbortledning till syftet med själva bortledandet.

I promemorian föreslås att avgift för länsstyrelsens handläggning av en anmälan om vattenverksamhet ska betalas efter särskilt beslut av länsstyrelsen och utgå med 800 kronor för varje hel timmes handläggningstid. Länsstyrelsen anser att det finns flera fördelar med det nuvarande systemet med fast taxa. Länsstyrelsen anser att de resonemang som redovisas i Statskontorets rapport "Översyn av avgiftssystemet för prövning och tillsyn som sker enligt miljöbalken (2020:23)" stödjer Länsstyrelsens inställning. En fast avgift vid anmälningar innebär en förutsägbarhet för den enskilde och kan underlätta att planerade verksamheter faktiskt anmäls. Samtidigt kan löpande avgifter vid tillsyn motivera verksamhetsutövaren att svara på frågor, ta fram underlag och hjälpa till med en skyndsam

handläggning. Länsstyrelsen anser att det är motiverat att den fasta anmälningssavgiften respektive löpande tillsynsavgiften höjs.

Länsstyrelsen vill särskilt beträffande vattenverksamheter också belysa att den föreslagna begränsningen av handläggningstid kan medföra att en verksamhet i flera fall kan behöva anmälas flera gånger. Det föreslås en längsta handläggningstid för anmälningstider, endast i undantagsfall får handläggningstiden överstiga 90 dagar. Det ligger i allas intresse att handläggningstiderna blir så korta som möjligt. Samtidigt är det Länsstyrelsens erfarenhet att det inte är ovanligt att en anmäld vattenverksamhet förändras och utvecklas efter att en anmälan inledningsvis har gjorts. Utredningen i ärendet kan visa att verksamhetsutövaren kan behöva justera verksamheten något. Detta utbyte mellan verksamhetsutövaren och tillsynsmyndighet resulterar ofta i att verksamhetsutövaren kan genomföra sitt projekt samtidigt som miljökonsekvenserna kan begränsas. Förslaget kan leda till att detta samarbete mellan verksamhetsutövare och länsstyrelse inte kommer att fungera i samma utsträckning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Åsa Ryding med Åke Drevenius som föredragande. I den slutliga handläggningen har också tf. avdelningschef Therése Jernberg, avdelningschef Johanna Lindgren, avdelningschef Anna Conzen och avdelningschef Ulrika Lundberg medverkat.

Kopia till

jonathan.andersson@regeringskansliet.se